

Хулосаи

Комиссияи ташхиси шурои диссертатсионии 6D.KOA-038 ба рисолаи Астанақулова Гурдофарид Маҳрамшоҳевна дар мавзӯи «Таҳлили системаи антиоксидантӣ дар растани *Solanum tuberosum L.* бо истифодаи омили экзогении brassinosteroidӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (Ph.D), доктор аз рӯи ихтисоси 6D060718 – Физиология ва биохимияи растанҳо.

Комиссияи ташхиси шурои диссертатсионии 6D.KOA-038 дар назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар ҳайати зерин: раис - доктори илмҳои биологӣ, Мирзораҳимов А.К. ва аъзоёни комиссия - доктори илмҳои биологӣ Бобоев М., номзади илмҳои биологӣ Ҳамидов Х.Н., ки бо қарори шурои диссертатсионии 6D.KOA-038 мувофиқи талаботи фасли 4-уми Низомномаи намунавӣ оид ба шурои диссертатсионӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267) тасдиқ гардидааст, ташкил карда шуд.

Комиссия дар асоси шинос шудан бо рисолаи номзодии Астанақулова Гурдофарид Маҳрамшоҳевна дар мавзӯи «Таҳлили системаи антиоксидантӣ дар растани *Solanum tuberosum L.* бо истифодаи омили экзогении brassinosteroidӣ» барои ҳимоя бо мақсади дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои биология аз рӯи ихтисоси 6D060718 - Физиология ва биохимияи растанӣҳо ва муҳокимаи он чунин хулоса қабул намуд:

Мавзӯи рисолаи номзодии Астанақулова Г.М., мубрам буда, дар он яке аз масоили муҳими соҳаи физиология ва биохимияи растанӣ доир ба омӯзиши таъсири brassinosteroidҳо ба мустаҳкам намудани системаи муҳофизати растанӣ аз таъсири стрессҳои табиӣ мавриди муҳокима қарор гирифтааст. Рисола дар ҳаҷми 136 саҳифа таҳия шуда аз муқаддима, 4 боб, хулоса, феҳристи адабиёти истифодашуда, расму ҷадвал, нақша ва замима иборат аст. Дар рисола 180 адабиёт истифода шудааст, ки 102 адади онҳо ба забони англисӣ мебошанд.

Мақсади кори илмӣ. Таҳлили системаи антиоксиданти дар растани *Solanum tuberosum L.* бо истифодаи омили экзогении brassinosteroidи мебошад.

Навгонии илмии рисола аз он иборат аст, ки докторант аввалин маротиба усули содаи солимгардонии картошкаи бевирус бо истифода аз маводи зидди вирусии рибаверин ва ҳормони brassinosteroidӣ кор карда пешниҳод намудааст. Муайян намудааст, ки навҳои растани

картошкаи таҳқиқшудаи Пикассо ва Тоҷикистон аз рӯи дараҷаи устуворнокиашон нисбат ба стресси шӯрии намакӣ фарқ мекунад. Картошкаи навъи Тоҷикистон зери таъсири стресси шӯрӣ дараҷаи обнокии бофтаҳоро дар сатҳи баланд нигоҳ дошта, ба коҳиши хлорофилли «а» ва қатъшавии равандҳои рушду нумӯъ нисбат ба навъи Пикассо камтар осебпазир мебошад. Навъи Тоҷикистон нисбат ба навъи Пикассо ба шароити шӯрӣ ва хушкӣ устувортар мебошад.

Аҳамияти илмӣ ва амалии рисолаи мазкур дар он аст, ки натиҷаи таҳқиқотҳо оид ба таъсири гормони брассиностероид дар пурзӯр намудани системаи транскрипсионӣ ба самти муосири биология-геномика сахм мегузорад. Танзими чузъҳои про- ва унсурҳои антиоксидантии ҳуҷайра ба тағйирёбии мақсадноки ҳолати растаниҳо дар шароити тағйирёбии иқлим бе талафёбии маҳсулноки мусоидат мекунад, ки далели муҳим барои рушди самти нави биология мебошад.

Саҳҳеҷияти корро натиҷаҳои бо истифодаи усулҳо ва технологияи муосири ба дастовардашуда, тасдиқ мекунад.

Саҳми шахсии муаллиф пай дар пайи иҷрои нақшаи тартибдодаи таҷрибаҳоро қор қарда баромада, усулҳои нави муосири таҳлили ферментҳои антиоксидантӣ ва тағйироти онҳоро мустақилона иҷро намуда, нақшаи диссертатсияро тартиб дода, натиҷаҳо ва муҳокимаи онро дар рисола ҷойгир намудааст, иборат мебошад.

Хулосаҳо ва натиҷаҳои диссертатсия метавонанд дар раванди корҳои илмӣ ва таълими дарсҳои курсҳои махсуси факултетҳои биологии донишкадаву донишгоҳҳо ва муассисаҳои олии касбии соҳаи биология истифода шаванд.

Арзиши илмии қори унвонҷӯ дар асоси ширкати ӯ дар як қатор анҷуманҳо, конференсҳо ва семинарҳои илмии таҳассусии дараҷаҳои гуногун собит мегардад.

Аз рӯи мавзӯи диссертатсия 15 корҳои илмӣ, аз ҷумла 6 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп қарда шудааст.

Рисолаи номзадии Астанақулова Гурдофарид Маҳрамшоҳевна ба талаботи Низомномаи намунавӣ оид ба шурои диссертатсионӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № таҳти 267) ҷавобгӯ мебошад.

Дар натиҷаи таҳхис рисолаи Астанақулова Гурдофарид Маҳрамшоҳевна дар мавзӯи Таҳлили системаи антиоксидантӣ дар растании *Solanum tuberosum* L. бо истифодаи омили экзогении

брасиностероидӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (Ph.D), доктор аз рӯи ихтисоси 6D060718 – Физиология ва биохимияи растанӣ тавсия карда шавад.

Дар асоси таҳлил ва омӯзиши рисолаи Астанакулова Гурдофарид Маҳрамшоҳевна Комиссия тавсия менамояд:

1. Рисолаи номзиди Астанакулова Гурдофарид Маҳрамшоҳевна дар мавзӯи Таҳлили системаи антиоксидантӣ дар растании *Solanum tuberosum L.* бо истифодаи омилҳои экзогенӣ брасиностероидӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (Ph.D), доктор аз рӯи ихтисоси 6D060718 – Физиология ва биохимияи растанӣ дар шурои диссертатсионии 6D.KOA-038 қабул карда шавад.

2. Барои омӯзиш ва баҳодиҳии рисола муқаррризони расмӣ дар ҳайати:

- Сабурова Анна Муҳаммадиевна - доктори илмҳои биология, профессори кафедраи биохимия Донишгоҳи давлатии тибии Тоҷикистон ба номи Абуали ибни Сино;

- Атоев Муҳаммадиршод Ҳизбуллоевич - номзиди илмҳои биологӣ, Муаллими калони кафедраи илмҳои табиатшиносӣ ва риёзии Академияи идоракунӣ давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

3. Ба сифати муассисаи пешбар Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Ш.Шоҳтемур.

Раиси комиссияи таҳлили,
д.и.б., профессор

Мирзораҳимов А.К.

Аъзоёни комиссия:
д.и.б.,

Бобоев М.Т.

н.и.б., дотсент

Хамидов Х.Н.

Имзоҳоро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо
ва қорҳои махсуси ДМТ

Тавқиев Э.Ш.